

Dorota Paluch

**Wychowanie do życia w rodzinie
w szkole specjalnej
(program zmodyfikowany)**

Dla klas V-VI szkoły podstawowej

Lp.	Treści Nauczania	Osiągnięcia uczniów Po przeprowadzonej lekcji uczeń powinien:	Procedury osiągnięcia Celów
1.	RODZINA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umieć określić, co to jest rodzina i co jest podstawą W jej tworzeniu; 2. Rozumieć, jakie funkcje w rodzinie pełnią poszczególni jej członkowie; 3. Z życzliwością I zrozumieniem odnosić się do ponoszących trud wychowawczy rodziców; 4. Dostrzegać wspierającą rolę rodziny; 5. Postrzegać siebie, jako element całości, jaką jest rodzina; 6. Wiedzieć, jakie obowiązki powinno wypełniać dziecko; 7. Podejmować odpowiednie dla swego wieku formy uczestniczenia w życiu rodzinnym i wywiązywać się Z nich; 8. Mieć świadomość wagi dawania i przyjmowania uczuć; 9. Umieć okazywać w różnych formach miłość, serdeczność, czułość rodzicom, rodzeństwu, dziadkom. 	<ul style="list-style-type: none"> - Praca indywidualna - praca grupowa, - zdania niedokończone, - album, - rozmowa kierowana, - test wyboru - rozsypana zdaniowa, - gwiazda pytań, - rozmowa kierowana, - pogadanka, - odgrywanie ról, - plakaty, - wyszukiwanie piosenek o rodzinie (analizowanie ich tekstu i wspólne śpiewanie), - układanie haseł, - praca z tekstem, - pogadanka z pokazem, - praca z tekstem, - działania praktyczne, - praca Z materiałem źródłowym, - pokaz, - quiz, - rysunek,

			<ul style="list-style-type: none"> - projekcja filmu, - analiza bajki, - krzyżówka, - odczytywanie fragmentu książki i jego analiza.
2.	BYĆ W RODZINIE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umieć poprawnie, z korzyścią dla zdrowia i własnego rozwoju, zorganizować sobie dzień; 2. Określać warunki wpływające pozytywnie i negatywnie na proces uczenia się; 3. Stwarzać warunki sprzyjające do nauki; 4. Dostrzegać pozytywny wpływ różnych form wypoczynku na własny rozwój; 5. Aktywnie współuczestniczyć w uroczystościach rodzinnych; 6. Uświadomić sobie wpływ wspólnego świętowania na umocnienie więzi rodzinnych; 7. Nabrać przekonania, że pielęgnowanie tradycji rodzinnych kształtuje pojęcie wspólnoty; 8. Odnosić pojęcie „członkowie rodziny” do dalszych krewnych; 9. Rozumieć, że konflikty są nieodłącznym elementem relacji międzyludzkich; 10. W sytuacjach konfliktowych szukać konstruktywnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Praca indywidualna, - praca grupowa, - ankieta, - rozsypana, - układanie planu dnia, - rozmowa kierowana, - dyskusja, - drama, - zabawa w głuchy telefon, - fragmenty filmów, - zdania niedokończone, - plakaty, - psychozabawa, - inscenizacja, - uzupełniania, - projektowanie wnętrza domu, - rozmowa kierowana wsparta obrazem, - odczytywanie fragmentu książki i jego analiza, - technika pisemna z użyciem kart pracy, - ćwiczenie Z wólczką,

		<p>rozwiązań;</p> <p>11. Odróżniać działania prowadzące do rozwiązania konfliktu od działań pogłębiających konflikt;</p> <p>12. Dostrzegać znaczenie sprawnego komunikowania się na relacje międzyludzkie;</p> <p>13. Rozumieć znaczenie mowy ciała w porozumiewaniu się;</p> <p>14. Stosować w różnych sytuacjach zasady aktywnego słuchania;</p> <p>15. Mieć przekonanie o konieczności poszanowania godności innych oraz o ochronie godności własnej w trakcie rozwiązywania konfliktów;</p> <p>16. Wiedzieć, że kontrolowanie wyrażania emocji negatywnych wpływa pozytywnie na rozwiązywanie konfliktów;</p> <p>17. Wyrażać uczucia negatywne w sposób akceptowany społecznie;</p> <p>18. Rozumieć, że okazywanie emocji pozytywnych wpływa budująco na relacje między ludźmi;</p> <p>19. Dostrzegać, że ma wpływ na tworzenie norm grupowych, które obowiązują w klasie, Na podwórku, w grupie rówieśników.</p>	<p>- praca w grupach – kolaż,</p> <p>- „śnieżna kula”,</p> <p>- działania praktyczne.</p>
--	--	---	---

3.	DOJRZEWANIE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nabrać przekonania O istnieniu różnic psychicznych między płciami; 2. Rozumieć, że znajomość różnic jest przydatna W kształtowaniu pozytywnych relacji międzyludzkich; 3. Prezentować swoim zachowaniem szacunek I akceptacje wobec płciowości człowieka; 4. Akceptować przynależność do własnej płci; 5. Rozumieć biologiczne, psychiczne i społeczne konsekwencje wynikające Z własnej płciowości; 6. Wiedzieć, że każdy ma prawo do intymności; 7. Rozróżniać sytuacje naruszające granice godności osobistej; 8. Wiedzieć, gdzie można szukać pomocy i wsparcia W sytuacjach zagrożenia godności osobistej; 9. Stosować zasadę akceptacji i poszanowania zarówno wobec siebie jak i wobec innych ludzi; 10. Znać objawy dojrzewania; 11. Znać kolejność zmian W okresie adolescencji; 12. Wiedzieć, że każdy dojrzewa według własnego zegara biologicznego; 13. Nabrać pozytywnego nastawienia do zmian 	<ul style="list-style-type: none"> - Pytania I odpowiedzi, - dyskusja, - rozmowa kierowana, - praca indywidualna - praca w grupach, - zdania niedokończone, - tablice poglądowe, - film, - pogadanka, - zaprezentowanie środków higienicznych, - drama – pantomima, - mini wykład, - ankieta, - test, - wykreślana, - „skrzynka pytań”, - zabawa Z cukierkami, - zabawa „narastanie I opadanie emocji”, - zabawa Z „zaczarowanym piórnikiem”.
----	--------------------	--	--

		<p>towarzyszących dojrzewaniu;</p> <p>14. Przestrzegać zasady higieny osobistej;</p> <p>15. Dostrzegać związek między dbałością o higienę osobistą a odbiorem swej osoby przez innych ludzi;</p> <p>16. Nabrać przekonania, że przestrzegania zasad higieny to element zdrowego stylu życia;</p> <p>17. Wiedzieć, jakie powinien stosować środki higieniczne i pielęgnacyjne.</p>	
4.	PRZEKAZYWANIE ŻYCIA	<p>1. Rozumieć, że macierzyństwo i ojcostwo wiąże się z odpowiedzialnością za proces wychowawczy.</p> <p>2. Rozpoznawać elementy tworzące układy rozrodcze;</p> <p>3. Znać funkcje poszczególnych narządów układu rozrodczego męskiego i żeńskiego;</p> <p>4. Charakteryzować fazy rozwoju płodowego człowieka;</p> <p>5. Wiedzieć, jakie czynniki wpływają niekorzystnie na rozwój płodu;</p> <p>6. Mieć przekonanie o konieczności okazywania wsparcia kobiecie w okresie ciąży przez osoby bliskie i otoczenie;</p> <p>7. Określić podstawowe</p>	<p>- tablice poglądowe,</p> <p>- zdjęcia z okresu dzieciństwa,</p> <p>- pogadanka,</p> <p>- praca indywidualna „list do rodziców”,</p> <p>- praca w grupach;</p> <p>- film,</p> <p>- plansze,</p> <p>- zdania niedokończone,</p> <p>- zgadywanka,</p> <p>- uzupełnianie rysunku,</p> <p>- rozsypana,</p> <p>- mini wykład,</p>

		<p>potrzeby niemowlęcia;</p> <p>8. Dostrzegać rolę obojga rodziców w opiece nad niemowlęciem;</p> <p>9. Wiedzieć, że pojawienie się dziecka w rodzinie nakłada na wszystkich jej członków nowe zobowiązania.</p>	
5.	INTYMNOŚĆ	<p>1. Rozumieć, że ustalenie wokół siebie pewnych sfer jest jednoznaczne Z poczuciem bezpieczeństwa;</p> <p>2. Mieć przekonanie o tym, że intymność jest poszanowaniem najbardziej osobistej sfery życia;</p> <p>3. Mieć przekonanie</p> <p>4. O szacunku do własnego ciała I ciała innych;</p> <p>5. Wiedzieć, jakie czynniki wpływają na naruszenie własnej intymności;</p> <p>6. Umieć zachować się W sytuacjach trudnych.</p>	<p>- Rozmowa kierowana,</p> <p>- drama,</p> <p>- plakaty,</p> <p>- pytania I odpowiedzi,</p> <p>- praca w grupach,</p> <p>- układanka wyrazowa,</p>
6.	O SZTUCE WYBIERANIA	<p>1. Żnać cechy dobrego kolegi, przyjaciela;</p> <p>2. Starać się być dobrym kolegą i przyjacielem;</p> <p>3. Rozumieć istnienie sprzężenia zwrotnego między własnymi zachowaniami a relacjami na nie innych ludzi;</p> <p>4. Kształcić umiejętność rozwijania różnorodnych kontaktów z rówieśnikami;</p>	<p>- Praca indywidualna I w grupach,</p> <p>- rozmowa kierowana,</p> <p>- projekcja filmu,</p> <p>- układanie zdań Z rozsypani wyrazowej,</p> <p>- pisanie listu,</p> <p>- zabawa integracyjna pt.</p>

		<ol style="list-style-type: none"> 5. Rozumieć, że pomoc, współpraca i zrozumienie umacniają więzi koleżeńskie; 6. Pokonywać przeszkody pojawiające się w kontaktach z rówieśnikami; 7. Mieć świadomość, że pracując nad sobą można się zmienić na lepsze; 8. Rozwijać w sobie zdolność empatii; 9. Wiedzieć, że nie należy przekraczać granic wyznaczonych przez normy moralne w imię zachowania dobrych stosunków koleżeńskich; 10. Umieć wybrać wartościową prasę; 11. Mieć świadomość wartości pieniądza. 	<p>„Gorące krzesło”,</p> <ul style="list-style-type: none"> - pogadanka, - odgrywanie ról, - test na asertywność, - śpiew, - zabawa w „uliczkę przyjaźni”, - zabawa Z „zaczarowanym piórnikiem”, - bużki, - ćwiczenia integracyjne, - analiza wiersza „Przyjaciel”, - kolaż, -ćwiczenie „czuję się jak...”, - zabawa w głuchy telefon, - indywidualne zakończenie opowiadania.
--	--	--	---

Dorota Paluch

**Wychowanie do życia w rodzinie
w szkole specjalnej
(program zmodyfikowany)**

Dla uczniów klas I – III gimnazjum

Lp.	Treści nauczania	Osiągnięcia uczniów. Po przeprowadzonej lekcji uczeń powinien:	Procedury osiągnięcia celów
1.	WE WSPÓLNOCIE RODZINNEJ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Charakteryzować rozwój dziecka od niemowlaka do ucznia; 2. Zdawać sobie sprawę, że w wychowaniu dziecka potrzebna jest konsekwencja; 3. Wiedzieć, jakie są kryteria dojrzałości; 4. Umieć skorzystać z doświadczenia dziadków; 5. Zdawać sobie sprawę O potrzebie komunikacji w rodzinie; 6. Mieć świadomość swoich potrzeb; 7. Umieć okazywać uczucia; 8. Umacniać się w przekonaniu, że konflikty powinny być rozwiązywane; 9. Umieć uruchomić W sobie „czynniki ochronne” w razie rozstania rodziców. 	<ul style="list-style-type: none"> - Praca indywidualna - praca grupowa, - zdania niedokończone, - album, - rozmowa kierowana, - test wyboru - rozsypana zdaniowa, - gwiazda pytań, - rozmowa kierowana, - pogadanka, - odgrywanie ról, - plakaty, - wyszukiwanie piosenek O rodzinie (analizowanie ich tekstu i wspólne śpiewanie), - układanie haseł, - praca z tekstem, - pogadanka Z pokazem, - praca z tekstem, - działania praktyczne, - praca Z materiałem źródłowym, - pokaz, - quiz, - rysunek, - projekcja filmu,

			<ul style="list-style-type: none"> - analiza bajki, - krzyżówka, - odczytywanie fragmentu książki i jego analiza.
2.	JAK POZOSTAC SOBĄ W SUPERMARKECIE ŚWIATA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znac czynniki wpływające korzystnie i niekorzystnie na rozwój człowieka; 2. Rozumieć, że podjęcie decyzji i dokonanie wyboru niesie za sobą określone skutki; 3. Mieć przekonanie O szkodliwości wpływu komputera, telewizji na życie człowieka; 4. Rozumieć mechanizmy rządzące światem reklamy; 5. Znac cechy autorytetu; 	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanka, - rozmowa kierowana, - foto ekspresja w małych grupach, - tworzenie własnej reklamy, metoda „za” i „przeciw”, - dyskusja, - zabawa, - śpiew, - analiza tekstu,
3.	DOJRZEWANIE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znac objawy dojrzewania; 2. Wiedzieć o zmianach fizycznych towarzyszących dojrzewaniu; 3. Wiedzieć, że każdy dojrzewa według własnego zegara biologicznego; 4. Nabrać pozytywnego nastawienia do zmian towarzyszących 	<ul style="list-style-type: none"> - Pytania i odpowiedzi, - dyskusja, - rozmowa kierowana, - praca indywidualna - praca w grupach, - zdania niedokończone, - tablice pogładowe, - film,

		<p>dojrzewaniu;</p> <p>5. Znac kolejność zmian W okresie adolescencji;</p> <p>6. Nabrać przekonania O istnieniu różnic psychicznych między płciami;</p> <p>7. Rozumieć, że znajomość różnic jest przydatna W kształtowaniu pozytywnych relacji między ludzkich;</p> <p>8. Prezentować swoim zachowaniem szacunek I akceptację wobec płciowości człowieka.</p>	<p>- pogadanka, - zaprezentowanie środków higienicznych, - drama – pantomima, - mini wykład, - ankieta, - test, - wykreślana, - „skrzynka pytań”, - zabawa z „zaczarowanym piórnikiem”, - ćwiczenia Z cukierkami, - zabawa „narastanie I opadanie emocji”.</p>
4.	KOLEŻEŃSTWO I PRZYJAŹŃ	<p>1. Kształtować w sobie cechy dobrego kolegi, przyjaciela;</p> <p>2. Starać się być dobrym kolegą i przyjacielem;</p> <p>3. Rozumieć, że pomoc, współpraca i zrozumienie umacniają więzi koleżeńskie;</p> <p>4. Pokonywać przeszkody pojawiające się W kontaktach Z rówieśnikami;</p> <p>5. Mieć świadomość, że pracując nad sobą można się zmienić na lepsze;</p> <p>6. Rozwijać w sobie zdolności empatii;</p> <p>7. Wiedzieć, że nie należy</p>	<p>- Praca indywidualna I w grupach, - rozmowa kierowana, - projekcja filmu, - układanie zdań Z rozsypani wyrazowej, - pisanie listu, - zabawa integracyjna pt. „Gorące krzesło”, - pogadanka, - odgrywanie ról, - test na asertywność, - śpiew, - zabawa</p>

		<p>przekraczać granic wyznaczonych przez normy moralne w imię zachowania dobrych stosunków koleżeńskich;</p>	<p>W „uliczkę przyjaźni”,</p> <ul style="list-style-type: none"> - bużki, - ćwiczenia integracyjne, - analiza wiersza „Przyjaciel”, - kolaż, - ćwiczenie „czuję się jak...”, - zabawa w głuchy telefon, - indywidualne zakończenie opowiadania.
5.	MIŁOŚĆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozumieć, że miłość to bezinteresowne dawanie siebie; 2. Dostrzegać potrzeby innych; 3. Wiedzieć, jakie prawa i obowiązki wynikają z miłości; 4. Rozumieć, co sprzyja rozwojowi miłości, a co ją niszczy; 5. Mieć świadomość, że zakochanie to jeszcze nie miłość; 6. Znać etapy rozwój i rodzaje miłości; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozmowa kierowana, - praca w grupach i indywidualna, - plątanina sylabowa, - pisanie listu, - śpiew, - analiza wiersza, - czytanie aforyzmów, - krzyżówka, - diagram.
6.	SEKSUALNOŚĆ CZŁOWIEKA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wiedzieć, jaką rolę w prawidłowym rozwoju dziecka odgrywają rodzice; 2. Akceptować 3. przynależność do własnej płci; 	<ul style="list-style-type: none"> - mini wykład, - labirynt, - zdania niedokończone, - rozmowa.

		<ol style="list-style-type: none"> 4. Rozumieć biologiczne, psychiczne i społeczne konsekwencje wynikające z własnej płciowości; 5. Wiedzieć jak kształtować swój popęd seksualny; 6. Rozumieć, na czym polega homoseksualizm; 	
7.	PRZEKAZYWANIE ŻYCIA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznawać elementy tworzące układy rozrodcze; 2. Znac funkcje poszczególnych narządów układu rozrodczego męskiego i żeńskiego; 3. Umieć oznaczać okres Płodności i niepłodności w cyklu; 4. Znac metody naturalnego planowania rodziny; 5. Dostrzegać korzyści wynikające z obserwacji cyklu; 6. Charakteryzować fazy rozwoju płodowego dziecka; 7. Wiedzieć, jakie czynniki wpływają niekorzystnie na rozwój płodu; 8. Mieć przekonanie O konieczności okazywania wsparcia kobiecie w okresie ciąży przez osoby bliskie 	<ul style="list-style-type: none"> - mini wykład, - rozmowa, - plansze, - logogryf,

		<p>I otoczenie;</p> <p>9. Mieć przekonanie do naturalnego porodu I karmienia;</p> <p>10. Dostrzegać rolę matki we wczesnym okresie życia dziecka.</p>	
8.	ANTYKONCEPCJA. ABORCJA	<p>1. Umieć wybrać mądrze I odpowiedzialnie metodę planowania rodziny;</p> <p>2. Dostrzegać różnicę między naturalną metodą planowania rodziny A antykoncepcją;</p> <p>3. Wiedzieć o zmianach psychicznych, jakie niesie aborcja;</p>	<p>- mini wykład, - rozmowa, - przesłakiwana,</p>
9.	ZAGROŻENIA	<p>1. Żnać zagrożenia wynikające z palenia tytoniu, picia alkoholu, narkomanii oraz chorób przenoszonych drogą płciową;</p> <p>2. Odróżniać sytuacje sprzyjające zachowaniu zdrowia od ryzykownych i niebezpiecznych;</p> <p>3. Podejmować próby radzenia sobie W sytuacjach wymagających przeciwstawienia się negatywnym wpływom otoczenia;</p> <p>4. Rozwijać umiejętność ustalania granic</p>	<p>- rozmowa kierowana, - film, - pogadanka, - dyskusja - praca w grupach, - metoda „słoneczko”, - odgrywanie scenek, - zdania niedokończone, - ćwiczenia W rozpoznawaniu zachowań różnego typu, - plansza, - gra planszowa, - krzyżówka,</p>

		<p>W relacjach z innymi ludźmi;</p> <p>5. Rozróżniać sytuacje naruszające intymność i godność własną;</p>	- szyfrogram.
10.	PORADNICTWO MŁODZIEŻOWE I RODZINNE	<p>1. Mieć świadomość, że w razie problemów może zwrócić się o pomoc do specjalistów.</p>	<p>- Przekaz informacji,</p> <p>- tablice ze stronami internetowymi,</p> <p>- ulotki poradni.</p>